

1. משה רבינו

בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני וישמעאל מדינים ויבאו מדבר סיני ויחננו במדבר ויהי וישם ישראל נגד ה' וימשה עלה אליהם ויקרא אליו יהוה מן ההר לאמר מה תאמר לבית ישראל ותגיד לבני ישראל: אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשאל אתכם על-כנפי נשרים וקבא אתכם אלי ועתה אם-שמעו תשמעו בקולי ושמרתם את-בריתי והייתם לי מגלה מכל העמים כי-לי כלהייתי ואחסן תהיילי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אלי בני ישראל וקבא משה ויקרא לוקעי העם וישם לפניו את כל-הדברים האלה אשר עשה יהוה ויענו כל-העם יחדו ויאמרו כל אשר-דבר יהוה נעשה וישמע משה את-דברי העם אל-יהוה:

2. משה רבינו

לכתיבה בו יד כיוסקול וסקל אוריה ויהי אסיהמה אסר איש לא יתנה במשך היבל המה יעלו בהר: ויגד משה מן-ההר אל-העם ויקדש את-העם ויכבשו שמלתם: ויאמר אל-העם היו נכנסים אל-ארצתי וישם את-העם: ויהי ביום השלישי בהית הבקר והיה קלת ודקוק וענן כבוד על-ההר וקל שפר חזק מאד ויחרד כל-העם אשר בפניהם: ויוצא משה את-העם לקראת האלהים מן-החמה ויתעבבו בתחתית ההר:

3. משה רבינו

ועתה ישראל שמעו את-החוקים ואל-תשפטו אתכם אשר אני מלמד אתכם לעשות ולשמעו וירשתם את-הארץ אשר יהוה אלהי אתכם נתן לכם: לא תספו על-הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשומר את-מצוות יהוה אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם: ועיניכם הראות את אשר-עשה יהוה בבני ישראל בני-כחתיש אשר הלך אחרי ב-על-פיהו השמידו יהוה אלהיהם בקרבן: (ואתם הדברים ביהוה אלהיכם חיים כל-היום: ואתם הדברים חיים ומשפטים כאשר צונו יהוה אלהי לעשות בן בקרב הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה: ושמרתם ועשיתם כי הוא תקמתכם וינתקם לעיני העמים אשר ישמעון את-כל-החקים האלה ואמרו רק עס-העם ונבון הגוי הגדול הזה: כי מן גוי גדול אשר-לו אלהים קדשים אלו ביהוה אלהינו בכל-קרבנו אליו: ומי גוי גדול אשר-לו חקים ומשפטים עדיקים ככל התורה הזאת אשר אנכי נתן לפניכם: וקם השקר לך ויטמרו נפשך מאד פת-שפת את-הדברים אשר-דאו עיניך ויפריסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך: ויש אשר עמית לפני יהוה אלהיך בחרב באמר יהוה אלי הקהילתי את-העם ואשמעם את-דברי אשר למדון ליהוה אתי כל-הימים אשר על-ההאדמה את-בניכם ולמדון: ותקדונו ותעמדנו תחת התי והיך בער כאשר ערלב השמים השן ענן ויגרפלו: ויחבר יהוה אליכם ממוך האש קול דברים אתם שמעו ותמונה אתכם ראים וזולתי קול: ויגד לכם את-דבריהו אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים ויתתכם עלישם לחות אבנים: ואתי עוד יהוה בעת ההוא למד אתכם חקים ומשפטים לעשותם אתם בארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה: ונשמרתם מאד לנפשתיכם כי לא ראיתם כל-תמונה ביום דבר יהוה

6. משה רבינו

הבנים המחרדה זה לזה בהלכה הקב"ה מצלה להם שנאמר "והדרך צלה אל תקרי והדרך אלא והדרך ולא עוד אלא שעולין לגדולה שנאמר "עלה רכב ויכול אפילו שלא לשמה המלמד למר" על דבר אמת יכול אם הגים דעתו תיל" ויעונה צדק ואם עושין כן ויפסן לתורה שניהנה בימים שנאמר "והדרך נראות ימוכר רב נחמן בר יצחק אמר וזכין לדברים שנאמרו בימינו של תורה דאמר רבא רב רב שילא ואמר לה אמר רב יוסף בר חמא א"ר יששתי מאי דכתיב "אורך ימים בכינות בשמאלה עושר וכבוד אלא בימינה אורך ימים איכא עושר וכבוד ויכא אלא למימינך בה אורך ימים איכא וכ"ש עושר וכבוד למשמאלים בה עושר וכבוד איכא אורך ימים לויכ"י

9. משה רבינו

ההמלודין. שאלון ומשיבין ולא לקפה אלה נהמדר: והדרך כמו והדרך: ומוכר: ותלמוד (6) למימינך. של תורה שמשפטים עשיתן דקדוק וטריין כיוון המיומנה לנולדה: עושר וכבוד יוכל. כתיבין חלק לזכר ויכס כלש עושר וכבוד: לתשאלו: כה. שאלו עינים כל כה. זכר לו נמי מימינך כה שפוקן לפניה משמאלים שלא לשמה: עשיתן זה לזה טעמין ועשיתן כה כמח רוח מתקנתן כיו שילמדו זה מזה: ידבר עינים חתומים יפעלו וכל שפלות נחמה ליל חתומין ומשיבין זה חלו זה להכנסה של הלכה כמון כל נחמה (מחנה 3) ידבר חתומים של יענה: ומי יחבר לו מה תעשה.

8. משה רבינו

טוב לנשים ורע לנכרים זהו ליקח שאלו טוב, קטא כיון דרע לנכרים אל"ז אינו טוב לנשים, וזכרית ה"ש"ת קפיר על עכבות שכן חוס למצורו ע"ש מנצרות שכן חוס לתקום, וז"ל כ"ס, מ"ש רע לנכרים חין הכונה שחטוף נכרים שכן חוס למצורו, שהוא מנוק לנכריות או חתום לו עושה ויזאל, אלא הכונה הוא שגלמד קטגוריות על הנכרים, והיטולמזד זכות, ולא נחאל ליה לקב"ה שיהיה ימח חובה על ישראל,

4. משה רבינו

ההודיה בן תימא אומר: הרי עז פנמר וקל פנשר. רץ פצבר וגבור פארי. לעשות רצון אביך שבשמים. הוא היה אומר: עז פנים לגיהנם. ובזש פנים לגן עדן. והי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, שבעה בית המקדש בפהרה בנימינו. ותן חלקנו בתורתך.

5. משה רבינו

המואביה שנכנסה תחת נפשי השכינה. רכות הנה חבל היופי אשה יראת יי הוא תהלה שהניחה אמה ואבותיה (כט) ועושרה ובהא עם המתה וקבלה כל המצות. תחום שבת. באשר תלכי אלך. איסור יהוד עם איש. באשר תליני אלך. תרי"צ מצות עסק עמי. עז ואלהיך אלהי. ארבע מיתות כ"ה. באשר תמתי אמת ושם אקבר אלו ב' קברות המוקנות רב"ד אחר לנסקלים ולנשרפים ואחד לנהרגין ולנתקן. לפיכך וכתה ויצא המנה דור שרוה להקב"ה בשירות ותשבחות לכך נאמר תנו לה מפרי ידיה החוק במסרה בצרה שמרו התורה ותנצלו מיצר הרע:

7. משה רבינו

"חז"ר (6) "עולבין ואינו עולבין שומעין דרפון ואינו משיבין עיניו מאחבה ויבחרין כיסורין עליהן הכתוב אומר "ואהביו" כצאת השמש בנכרתו א"ר יוחנן מאי דכתיב "ו יתן אומר המבשרות נאמר רב כל דיבור ודיבור שיצא מפי הנכורה נחלק לשבעים לשונות תני דברי ר' ישמעאל "כפמיש" ופיצין סילע *מה פמיש זה נחלק לכמה ניצוצות אף כל דיבור ודיבור שיצא מפי הנכורה נחלק לשבעים לשונות אמר רב הננאל בר פפא מ"ד "שבועו כי נגידים" אדבר למה נמשלו דברי תורה כנגדי לומר לך מה נגיד זה יש בו להמית ולהחיות אף ד"ת יש בה להמית ולהחיות היינו דאמר רבא למימינך בה סמא דחיי למשמאלים בה סמא דמרתא

11. משה רבינו

התורה נתנה לישראל, כדי ששערי-אורה יתרו בהירים, יותר רחבים, יותר קדושים, מכל שערי האורה של הבינה הטבעית ושל רוח המוסר הטבעי אשר לאדם, ופתחו לנו, ועל ידינו לכל העולם בלוי. ואם אנחנו אוטמים את אוננו משמע לקול ד' הפשוט הקורא בכה על ידי כל שערי-האורה הטבעיים, שהיא נחלת כל האדם, מפני שאנו חושבים, שנמצא את אור התורה בתורה הקרועה מכל אור החיים הפרושים בעולם, בפנימיותו ובנשמת האדם בהדרה, אין אנו מבינים פיה את ערקה של תורה, ועל זה נאמר עם נבל ולא חכם" כדמתרגם אונקלוס עמא דקבילו אורייתא ולא חכמינו.

כל מה שהוא שגור בנפש של תורת חוץ לארץ במובן פרכטי, עולה הוא בערך תורת ארץ ישראל למובן כללי. תורת חוץ לארץ עוסקת בתקון הנפש הפרכטי, בדאגתה לחמרייתה ורוחניותה, לזכוכה והתעלותה בתי שעה ותי עולם, אבל רק בתוך נפש פרכטית. לא כן תורת ארץ ישראל. היא דואגת תמיד בעד הכלל, בעד כללות נשמת האמה כלה. הפרכטים הנם מתקנסים בקרבה בכללה, הם מתעלים בעליותה, מתעטרים בעטרותה, "עטרת תפארת לעמוסי כסן, שהם עתידים להתחדש כמותה ולפאור ליוצרים על שם כבוד מלכותו"

1. משה רבינו

לכן הפה אנכי מפתיה והלכתייה המדבר ודברתי על-לבה: ונתתי לה את-כרמיה משם ואת-עמק עכוז לפתח תקוה וענתה שמה כימי נעוריה וכיום עלותה מארץ מצרים: והיה ביום-ההוא נאס-יהוה תקרא אישי ולא-תקרא-לי עוד בעלי: והסרתיו את-שמות הבעלים מפה ולא-יזכרו עוד בשם: וברתי להם ברית ביום ההוא עש-הית השנה ועס-עוף השמים ורמש האדמה וקשת וחרב ומלחמה אשכור מן-הארץ והשכבתים לבטח: וארשתך לי לעולם וארשתך לי בעדק ובמשפט ובחסד וברחמים: וארשתך לי באמונה ויהוה: והיה: ביום ההוא אענה נאס-יהוה אענה את-השמים והם יענו את-הארץ: והארץ תענה את-הרגן ואת-התיקוש ואת-התיקור והם יענו את-היבאל: וירעתה לי בארץ ורחמתי את-לא רחמה ואמתי ללא-עמי עמי-אתה והוא יאמר אלהי: ויהוה יהוה אבי עזי כך אהב-אשה אהבת רע ובנאפת כאהבת יהוה את-בני ישראל והם פנים אל-אלהים אחרים והגבי אשתי נבנים: ואכרה לי בחמשה עשר כסף ויחמרו שערים ולתך שערים: ואמר אליה ימים רבים תשבי לי לא תני ולא תהיו לאיש וגם-אני אירך: כי ימים רבים ישבו בני ישראל אין מלך ואין שר ואין זבח ואין מצבה ואין אפור ותרפים: אחר ישבו בני ישראל ובקשו את-יהוה אלהיהם ואת דניו מלכם ויחדו אל-יהוה ואל-טובו באחרית הימים:

11. משה רבינו

שוכה ישראל עד יהוה אלהיך כי כשלת בעונך: קחו עמכם דברים ושבו אל-יהוה אמרו אליו כל-תשא עון וקח טוב וגשלה פרים שפתינו: אשר ולא ושיענו על-סוס לא נרכב ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידיו אשר-קמו: ורחם יתום: ארפא משוקים אהבם נדבה כי בני ממונו: אהיה כשל לישראל ופיה כשוישה וך שרשוי כלבנו: ולכו ונזמיתו ויהי כבוד יהוה ויהי לו כלבנו: ישבו ישבי בעלי יחי דגן ויפרחו כלפן וקרו כגון לבנו: אפרים מה-לי עוד לעצבים אפי עמתי ואשירנו אני ככרו שרענו ממני פרו-נפסי: מי חכם ויבן אלה נבון וידעם כירשויים ודרכי יהוה וצדקים לכו בם וישעים ויגשלו בם:

11. משה רבינו

ישאג וימרושלם יתן קולו ורעשו שמים וארץ יהוה מחסה לעמו וקשוו לבני ישראל: וידעו כי אני יהוה אלהיכם שכן בעינו הירקשי והתהוה וירשלה קדש וירם לא-יעבור-בה עוד: והיה ביום ההוא יספו החרים עסוים והנבזעות תלכנה תלב וקל-אפיקו יהודה ילכו מים ומיעון מבית יהודה יצא והתקף את-גתל השמים: מעולם לשממה תהוה וארס למדבר שמנה תהיה מחמס בני הוזה אשר-שפכו דם-נקיאת בארעם: ויהודה לעולם תשב וירושלם לדור ודור: וגשיתי דבם לא-נקיאת יהוה שכן בעיון:

העלוי שמן הפכט להקלל, על כל מרחב התורה, ביחוד על מרחב הנרעיונות של אמונה ויראת שמים באמת, גם זה עצמו הוא הדורש נשגוב ונעלה של תורת ארץ ישראל.